

T.C. TOKAT VALİLİĞİ

Tokat İl Millî Eğitim Müdürlüğü

2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı

10. Sınıflar Tarih Dersi 1. Dönem 2. Yazılı Sınavı

Adı :
Soyadı :
Sınıf / No :
Okulu :

Sınav süresi : 40 dakika (1 ders saati)

Soru Puan Tablosu

Soru No	1. soru	2. soru	3. soru	4. soru	5. soru	6. soru	7. soru	8. soru	9. soru	Toplam Sınav Puanı
<i>Soru Puanı</i>	<i>10 puan</i>	<i>10 puan</i>	<i>10 puan</i>	<i>10 puan</i>	<i>10 puan</i>	<i>12 puan</i>	<i>15 puan</i>	<i>15 puan</i>	<i>8 puan</i>	
Öğrenci Puanı										

1. Yaklaşık iki asır süren Haçlı Seferleri siyasi, dinî, ekonomik, bilimsel ve kültürel açıdan önemli sonuçlar doğurmuştur. Doğu ile Batı dünyası arasındaki ilişkileri arttıran Haçlı Seferleri, Avrupalıların Doğu dünyasını ve İslam medeniyetini yakından tanımalarına imkân vermiştir. Haçlılar İslam dünyasından öğrendikleri çeşitli teknik buluşları Avrupa'ya taşımış ve bu buluşlar Avrupa medeniyetinin gelişmesine büyük katkı sağlamıştır.

Metindeki bilgilerden hareketle Haçlıların İslam dünyasından öğrendikleri bu teknik buluşlara dört örnek veriniz. (10 puan)

Haçlıların İslam dünyasından öğrendikleri bu teknik buluşlar kağıt, matbaa, pusula, barut. Top ve mürekkep gibi buluşlar da doğru kabul edilecektir.

2. XIII. yüzyılda Anadolu'ya doğru gerçekleşen Moğol İstilas, Anadolu'nun iç kesimlerine ve batısına yoğun bir Türk göçü hareketine yol açmıştır. Moğol İstilas, Anadolu'nun Türkleşmesini pek çok açıdan etkilemiş; siyasi, sosyal ve kültürel değişiklikler yaşanmasına neden olmuştur. Türk beyliklerinin güçlenmesine ve Türk kültürünün Anadolu'da yayılmasına katkıda bulunmuştur.

Bu bilgilerden hareketle Moğol İstilas'ının Anadolu'nun Türkleşmesine etkilerini kısaca açıklayınız. (10 puan)

Örnek cevap: Moğol İstilas'ının önünden kaçan ve Anadolu'ya gelen Türkler Moğolların Anadolu'ya girmesiyle Bölgenin batısına doğru göç etmişlerdir. Böylece Anadolu'da Türk nüfusu artmış ve bölgenin Türkleşmesine katkı sağlamıştır.

3. Türkiye Selçuklu Devleti'nin dağılma sürecine girmesiyle Anadolu'da merkezî otorite bozulmuştu. Birçok Türk beyliği kendi aralarında mücadeleye başlamışlardı. Osman Bey, Anadolu beylikleri arasında yaşanan mücadelelerden uzak durarak beyliğinin bulunduğu bölgede cihat ve gaza politikasına önem verdi. Bu faaliyetleri nedeniyle birçok Türkmen aşireti Osman Bey'in etrafında toplandı.

Bu bilgilerden hareketle Osman Bey, cihat ve gaza politikasını kimlere karşı yürütmüştür? Bu politikayı yürütürken kimlerden destek almıştır? Kısaca açıklayınız. (10 puan)

Örnek cevap: Osman Bey cihat ve gaza politikasını Bizans İmparatorluğu'na ve Bizans tekfurlarına karşı yürütmüştür. Bu faaliyetleri sırasında Anadolu'nun batısına gelen Türkmenlerden yardım almıştır.

4. Osmanlı Devleti, Rumeli'de fetihlere başladığı andan itibaren ele geçirdiği şehir ve köylerde sistemli ve sürekli bir nüfus yerleştirme politikası takip etmiştir. Fetihler sırasında köy ve kasabalarını terk ederek başka bölgelere kaçanların yerlerine Anadolu'dan Türkmenler getirilerek yerleştirilmiştir. Bir süre vergiden muaf tutulan bu Türkmenler, kendilerine verilen arazileri işlemiştir. Yerli halktan ayaklanma ihtimali olanlar ise başka yerlere gönderilmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde uygulanan bu politikanın adını ve amacını yazınız. (10 puan)

İskan siyasetidir. İskan siyasetinin amacı Özellikle Balkankarda yeni fethedilen bölgelere Müslüman Türk nüfusu yerleştirerek bölgenin Türkleşmesini ve İslamlaşmasını sağlamak suretiyle kalıcı hakimiyet oluşturmaktır.

5. Osmanlı Beyliği, diğer Müslüman beyliklere karşı ilk zamanlarda askerî faaliyetlerde bulunmadı. Çevresindeki Türkmen beyliklerini doğrudan karşılarına almak yerine ılımlı bir siyaset izlemeyi tercih etti. Bu nedenle Osmanlılar, Anadolu Türk beyliklerinin topraklarını savaşla değil farklı yollarla da elde etmişler ve Anadolu Türk siyasi birliğini sağlama yolunda önemli adımlar atmışlardır.

Osmanlıların kuruluş döneminde savaş dışı yöntemlerle Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamaya yönelik faaliyetlerine iki örnek yazınız. (10 puan)

Germiyanogulları Beyliği'yle akrabalık kurularak çeyiz yoluyla Kütahya ve civarı alınmıştır.
Hamitoğulları Beyliği'nden Isparta ve civarı satın alma yoluyla Osmanlı Devleti'ne bağlanmıştır.

6. Osmanlı Beyliği'nin kuruluş aşamasından itibaren izlenmiş olduğu gaza ve cihat politikası sayesinde, gönüllü zümreler henüz düzenli bir ordusu olmayan Osmanlı Beyliği'ni desteklemek amacıyla fetihlere katılmaya başlamışlardır. Bu unsurlar uc bölgesinde yeni kurulmakta olan Osmanlı Devleti içerisinde etkili olmuşlar; savaşlara katılmışlar, yeni fethedilen bölgelere, ıssız yol geçitlerine veya dağ başlarına yerleşerek bu bölgelerde yerleşik hayatın temellerini atmışlardır.

Buna göre cihat ve gaza faaliyetlerine gönüllü olarak katılan bu zümrelere dört örnek yazınız. (12 puan)

Örnek cevap: Gönüllü Türkmen zümreleri, Alperenler, Gaziyân-ı Rûm, Ahiyân-ı Rûm, Abdalân-ı Rûm

7. Osmanlı Beyliği'nin ilk dönemlerinde düzenli bir ordusu yoktu. Osman Bey ücretli askerler ve gönüllülerden oluşan çeşitli gruplarla cihat ve gaza faaliyetlerini yürütmekteydi. Beyliğin sınırları fetihlerle giderek genişlemekteydi. Bursa'nın kuşatılması sırasında düzenli olmayan birliklerin yetersiz olduğu anlaşıldı. Bu birlikler savaşlardan sonra genellikle askerlik dışındaki işlerine dönüyorlardı. Böylece devlete ait düzenli ve daimi bir ordu kurulmasına karar verildi.

Metinden ve mevcut bilgilerinizden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız. (15 puan)

a) Osmanlı Devleti'nde ilk düzenli ordu kurulmasına neden ihtiyaç duyulmuştur?

Örnek cevap: Osmanlı Devleti'nin düzenli bir ordusunun olmaması, sınırların genişlemesi, gönüllülerden oluşan askerî birliklerin yetersiz olması ve sürekli talim ypmaması

b) İlk düzenli ordu hangi hükümdar döneminde kurulmuştur?

Orhan Bey

c) Kurulan bu ilk düzenli orduya ne ad verilmiştir?

Yaya ve müsellemler

8. Tımar sistemi, Osmanlı Devleti'nde oldukça önemli bir yere sahiptir. Devletin askerî, ekonomik ve sosyal durumunu doğrudan etkilemiştir. Bu sistemde Osmanlı Devleti asker ihtiyacını devlet hazinesinden para ayırmadan karşılamış, tarım arazilerinin sürekli işlenmesini sağlayarak üretime süreklilik kazandırmıştır. Bu arazilerden elde edilen gelirlerle memur maaşları karşılanmış, vergilerin düzenli toplanması sağlanarak devlet ekonomik yönden güçlendirilmiştir. Ayrıca tımar sistemiyle her an savaşa hazır askerler (tımarlı sipahiler) yetiştirilmiş, tımar sahipleri buldukları yerlerde güvenliği sağlayarak devletin merkezi otoritesini güçlendirmiştir. Bütün bunların yanında konargöçer Türklerin büyük ölçüde yerleşik hayata geçmesi sağlanmıştır.

Metne göre tımar sisteminin Osmanlı Devleti'ne siyasi, sosyal ve ekonomik açılarından sağladığı faydaları tablodaki boşluklara yazınız. (15 puan)

Siyasi	Örnek cevap: Buldukları yerlerde güvenliği sağlayarak devletin merkezi otoritesini güçlendirmişlerdir.
Sosyal	Örnek cevap: Konargöçer Türklerin yerleşik hayata geçmesinde sağlandı.
Ekonomik	Örnek cevap: Devlet asker ihtiyacını devlet hazinesinden para ayırmadan karşılamış, tarımsal üretimin sürekliliği sağlanmış, vergiler düzenli bir şekilde toplanmış, taşradaki memur maaşları karşılanmış, hazineden para çıkmadan taşrada ordu oluşturulmuştur.

9. Osmanlı Devleti'nde dirlik sistemine göre devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında verilen topraklar kaçaya ayrılır? Gelir durumuna göre (büyükten küçüğe ya da küçükten büyüğe) sıralayınız. (8 puan)

Dirlikler gelir büyüklüğünden küçüklüğüne göre has, zeamet, tımar gelir küçüklüğünden büyüklüğüne göre de tımar, zeamet ve has şeklinde sıralanır.